

SATUL ROMÂNESC - CA DISPOZITIE METAFIZIC SPRE TRANSCENDERE

1. SATUL-NATUR

La Eminescu, nu apare **ranul** (“*oameni cu coasa-n spinare*” sunt arhetipul-Thanatos multiplicat, cu aripă de fier-întunecare), dar apare **Călugărul** (ipostază ascetic-spiritualizată a **Omului Locului, Omul-Ax** (ca sens de transcendență), **Magul-Regele-Împăratul** fiind doar diversele trepte de intensitate a acțiunii metafizice; nu apare **ogorul** (spintecare spre plutonic), dar apare **Moia-Moc** (trunchiul mitic). Arhetipurile poeziei eminesciene sunt arhetipurile **Satului Arhaic Românesc, ca dispoziție metafizică spre transcendență** - Satul Arhaic Românesc, ca singură formă complexă (vag fixată terestru) **structurat supraindividual** (cu finalitate supraumană, aproape invizibilă ca arhitectură terestriată, dar absolut determinantă, ca forță de impunere a gestului și gândirii -Logos. Ca-n filozofiile (sugestii de existență) buddhistă sau zen-buddhistă (a iluminării), nu au importanță construcțiile pentru înțemeiere terestră, ci **Acoperișul Arcuit spre Cer al Pavilionului**, așezat peste înălțimea perei-cuptor iniatic (înălțimea perei templu, nesemnificativ spațial, infinită ca radiație spirituală), sus înălțat nu atât de pereți, cât de **mediul natural** (profund energetizat spiritual): la Eminescu, **odaia**, cu **bolii**, **streșinile** (uranizate: “*Streșinile vechi casele-n lună ridică*”) - iar în odaie **Râmbul a Timpului, Polișorul** cu icoana Arhetipală, **Candela**, **Cuptorul Alchimic-Athanorul**, **Crivățul** (loc de meditație, anulare a individualității, prin somn-visare, dar și situarea în Buricul Lumii, pentru iluminarea luciferică : I-124 “*îi când în pat se-ntinde drept / Copila se culce (...) ... din oglindă lumini / Pe trupul-i se revărsă, / Pe ochii mari, bătăndă închiși, / Pe fața ei întoarsă*”), eventual **Cotlonul Motanului** (Motanul în flăcărie - Amon-Ră al egiptenilor). Și cam atât, din compoziția formală. Construcția **numită** - este, de regulă, la Eminescu (în afară de **castel-palat**, echivalentul spațiului edenic sau ale Muntelui Cosmic), **coliba** (“*atunci într-o colibă* ...” sau, mai simplu, **odaia** (“*îi pas cu pas pe urma ei / Alunecă-n odaie*”), ca **uter** pregătit pentru transcendență) - cu “*pereții covoși*”, gata să se dizolve în **oglindă uranică**, în **lumina neagră-ocultă**, prin **fereastra** (uranizată : “*Lângă fereastră, unde-n col / Luceafărul a teaptă*”) sau **fereastra în curs de uranizare-ocultare** (“*beică-n loc de sticlă e întinsă-n ferăstruie, / Printre care trece-o dungă mohorâtă și gâlbuiă*” - I-66).

În general, nu sunt relevante elemente ale construcției **aparente** și teți - ci elemente ale experienței interioare, ale ritualului demiurgic interior (iniatic) de existență umană arhaică : mediu de existență este labirintic - **codrul**, energia de existență are sens ascensional - **muntele**, regenerarea este dinspre **valurile** (neptunic-fenomenale) spre a) **halele sure, halele albastre ale mării** (zone subacvatice de reinstaurare a stării de Mythos : **rude mari împăratești** sunt **zeii nediferențiali** de la ospățul energetizant - mitic din **Odin și Poetul**) b) **munte** (sinteză -cale, dinspre plutonic spre uranic); există și sinteza **trestie** (subacvatică și supraacvatică, demonică și celestă, oricum, de contingență cu **fălcușul divin**: “*... toiag / Încununat cu trestii*” (I-125), ieșit, prin Voievodul-Lucifer, din Rotirile Mării). **Muntele** poate fi substituit de **Arbore** (rădăcini plutonice, coroană uranică) : copacul-tei, copacul-salcâm, copacul din care ies zeii etc.

Apărarea **trupului (mistic)** și a **cugetului** uman se face prin **zidul codru-sacralitate orfică** a **doinei** sau a Sunetului Pur, suspendat (“*Numa-n zărea depărtată sună codrul de stejari*”), **doma-munte**: (I-72) “*În dom de marmură neagră ei intră liniștiți* ...”). **Zidul** nu este niciodată integrat complet în construcția-casă, ci, mai curând, este o entitate metafizică (de sorginte spirituală) care susține **bolile** odii (“*Din umbra falnicelor bolii / Ea pasul și-l îndreaptă* ...”), deschizând **odaia** către **uranic** (“*...Lângă fereastră, unde-n col / Luceafărul a teaptă*”). **Odaia cu boltă** devine sinonimă **poienii**, cu **ziduri de arbori** (labirintici, prin multiplicare) și cu centru **balta-monadă** sau **Muntele-cu-Vârf(Āthman)-Stea**. Față de **odaia cu boltă uranică** (din **Luceafărul**, spre exemplu), **geamul-**

fereastr este **transparentizarea** (obinut, paradoxal, prin **întunecare** semn al zonei oculte, spre care se transcende: “*Dup geamuri tremur numa / Lungi perdele încre îte, care scânteie ca bruma*” - sau prin **des-fiin** are în **lumin lunar** sau **mistic** : (I-100) “[tu lun] *lin p truns-ai prin fere ti*”, sau (I-143) “*La geamul t u ce str lucea...*”, iminen a Revela iei, ca eliberare a Sinelui (captiv în trup - form), spre Sinele Suprem. **Repaosul** (din **medita ie**, din **starea-criv**, din **singur tatea ascetic** a C lugalului “*în scorburi de p rete*” (I-306) este starea care conine, de fapt, energiile care se concentrează în vederea unui nou asalt demiurgic -Crea ie, sau pentru a str unge amprenta-forma, spre a trece, iar, în uranic: **norii, negura** (care sunt despicate-str punse de **raze**). Ac iunea de str ungere este una procesual-ini iatic : **privirea** (care “descoje te” aparen a, pentru a fuziona cu esen a). **Pa ii** sunt suportul ac ional, c ci ei desfac-sec ionează aparen a, pentru a ajunge la starea **plutire uranic spre esen**, ca alunecare spre misticul-sacral, situat în uranic, sau în **oglin da** terestr , în care se r sfrânge uranicul (“*Ea pasul i-l îndreapt (...)* [El, Luceaf rul]*Alunec -n odaie (...)* *i din oglind lumini / Pe trupu-i se revars*” etc.): nu este o situa ie uranic **sus**, ci în sensul **în sus** este semnul spiritual superior, erectil, preg tit pentru Revela ie - iar sensul **în jos**, chthonian-plutonic, este sinonimul dec derii, degenerării, pr bu irii - ca laten e re-generative, resurec ionale, ale Spiritului (aflat în permanent dispozi ie demiurgic - poten ional sau cinetic). De aceea, **uranicul** poate fi, oricând, convertit în **terestru**: confirmare a fiin ei Spiritului, a ansei sau a succesului conglomerării, concentrării for ei spirituale - este **p mântul-cale** în **labirintul-codru** (sau pe **coaste de piatr**), pân la Vârf Muntelui, pân la plutirea-zbor ca stea (sau pe stea, c lare - **Povestea magului...** (II3-304). P mântul este **Moc a-mo ie** - spa iul ini ierii spre cunoa terea suprem , Moartea - deci, **pa ii** sunt spre **plutire**, spre fuziunea lumilor divergente într-o convergen energetic absolut - spre Vatra Cosmic .

2. SATUL-FIIN ; ARBORELE SEPHIROTH (AL VIE II)

Cre tetul-fruntea (vertexul fiin ei energetice, fontanela i fruntea cu ochi -privire) se situează , cu raza-privire, spre lun , soare-stele, **se pierde în nouri** (în **Gemenii** - Zamolxe, sau Magul din **Strigoii**, sau din **Povestea magului...**, sau Nordul-zeu comun germanilor i dacilor - în **Memento mori**), iar picioarele se pierd în **ocean-mare (Memento mori)**, sau în împietrirea chthonian (**Strigoii**), sau **picioarul atâr n deasupra oglinzii apei (Freame t de codru)**, ca o amânare-pregetare, între cer i p mânt, o ezitare-suspendare, înainte de fuziune, prin c lcarea Moc ei, a uraniculu -foc i chtoniculu -foc: plutirea Luceaf rului între voievod i demon, pe linia de unire a Zbur torului (mort -viu, ca fuziune propulsatorie spre t râmul Ini ierii Supreme), **Luceaf rul** este ipostaza **Spiritului uman ca locuitor al Moc ei** - spiritul con tient de propriile tensiuni-energii, **nelini tit în eros**, ca form de titanesc crea ie a formulei mistice-mitice de Fiin are, ca structur simultan a formulei (coborârea -urcarea-zbor este Marea Spiral a Crea iei: **venirea i întoarcerea** sunt mi c rile ritualice de eviden iere a Spiralei Crea iei i la fel, **coborârea-aruncare (cercul-ap** reluat, pe coordonatele unei Spirale Cosmice, în cercul-foc: “ *i apa unde-au fost c zut / În cercuri se rote te*”, respectiv: “*Iar ceru-ncepe a roti / În locul unde piere; / În aer rumene v p i...*”), urmat de **zborul** spre uitarea-origine (anamneza sacr), i revenirea - sunt ilustrarea mi c rii Spiritului, pentru a se în -fiin a liturgic, ca imagine hieratic a Sinelui-Spiral .

Arhetipurile eminesciene sunt, evident, anistorice, negând proliferarea formelor, simplificând -purificând orice sentimente-amprente energetice parazitare, adic sc pate din for a modelatoare în Logos (reiterator al Mythos-ului) a Spiritului. Nimic din complica iile inutile ale mediului urban nu str bate în poezia eminescian , **ci totul se produce în cadrul miraculoasei economii a Ritualului, existen ritual arhaic** . Totul este ordonat conform liturghiei tradi ionale a **gândirii** (aduse al efervescen de Spiritul Etern, atemporal) i a **grandorii simple rurale (care este structurat conform grandorii simple a cosmosului)**: Râul, Roata-Cerc, Sfera, C rarea-potec , pierdere-reg sire în Codru-Mare, Scara-Munte-Zbor-Hal submarin (prin coborâre-încercare-aruncare); verticala în sus - verticala

în jos sunt forma de conservare a energiei supreme, demiurgice, fie în **Moc a Uranic - Soare-Lun**, fie în **Moc a-Apei - Halele-sure**, fie în Moc a-mo ie, mandala chtonic, **Codrul cu Izvoarele**.

Atitudinea eminescian fa de Crea ie este una **religioas**, în sensul cel mai profund al cuvântului: el leag Moc ele energetice prin **permanenta efervescen** (dor-dezn dejde paroxistic, amar, scepticism, revolt) **a substan ei pentru modelare spiritual**, a **zonei-proiect de amprentare a haosului: vânturile-valurile** sunt “efigia” acestei zone-proiect, a Entelehiei Dinamicului (Arhetipul Dinamismului de amprentare spiritual, dar i reversul: de retragere a amprentelor, în **cântecul-orfic**, energia purificat de diversele mi c ri sensuale: erec ia-catarge, str baterea-p trundere (în **p mânt**, pentru a-l izb vi de v lul lui Ormuzd) a p s rilor etc. **Cântul** este energia poten ializat, este energia de Crea ie, adic la Forma Hieratic. **A cânta** înseamn a structura în **stare**, ceea ce s-a destructurat prin **ac iune**. **Codrul cu doin** este ipostaza hieratic a **codrului-cu-izvoare** (ipostaz dinamic a Crea iei). Ambele ipostaze a) **codrul-loc ca “inere”**, nedesprindere de originar: **“Iar noi locului ne inem”** - ca i b) **codrul leg nat cu crengile la p mânt**, adic zon cu izvoarele sensuale evadate spre conformare dinamic, revelatorie a Titanului P mânt, erpuind crengi-izvoare în chip de c r ri labirintice ini iatice - revin la origine, mereu: pe de o parte, **familia uranic** (**“Marea i cu râurile, / Lumea cu pustiurile, / Luna i cu Soarele”**) i, pe de alt parte, **rândurelele** - iruri care duc gânduri, duc noroc, întunec, ducând clipe, scuturând aripe, pustiind, ve tejind i amor ind) - nu sunt decât aversul i reversul efectelor **Zborului** spre/dinspre Centrul Cosmic, Cântecul-Sintez a Moc elor: **doina i dorul de îngânât** sunt acela i centru orfic al Spiritului revenit în starea de conservare energetic, structur static: Spiritul-Icoan, revelat în **La mijloc de codru...: lumini ul**, leg nat i p truns în inima-ogind -monad, este tocmai **icoana** (moc ele uranic, subacvatic, erotico-chtonic se contopesc într-o **image energetic poten ial a Crea iei**).

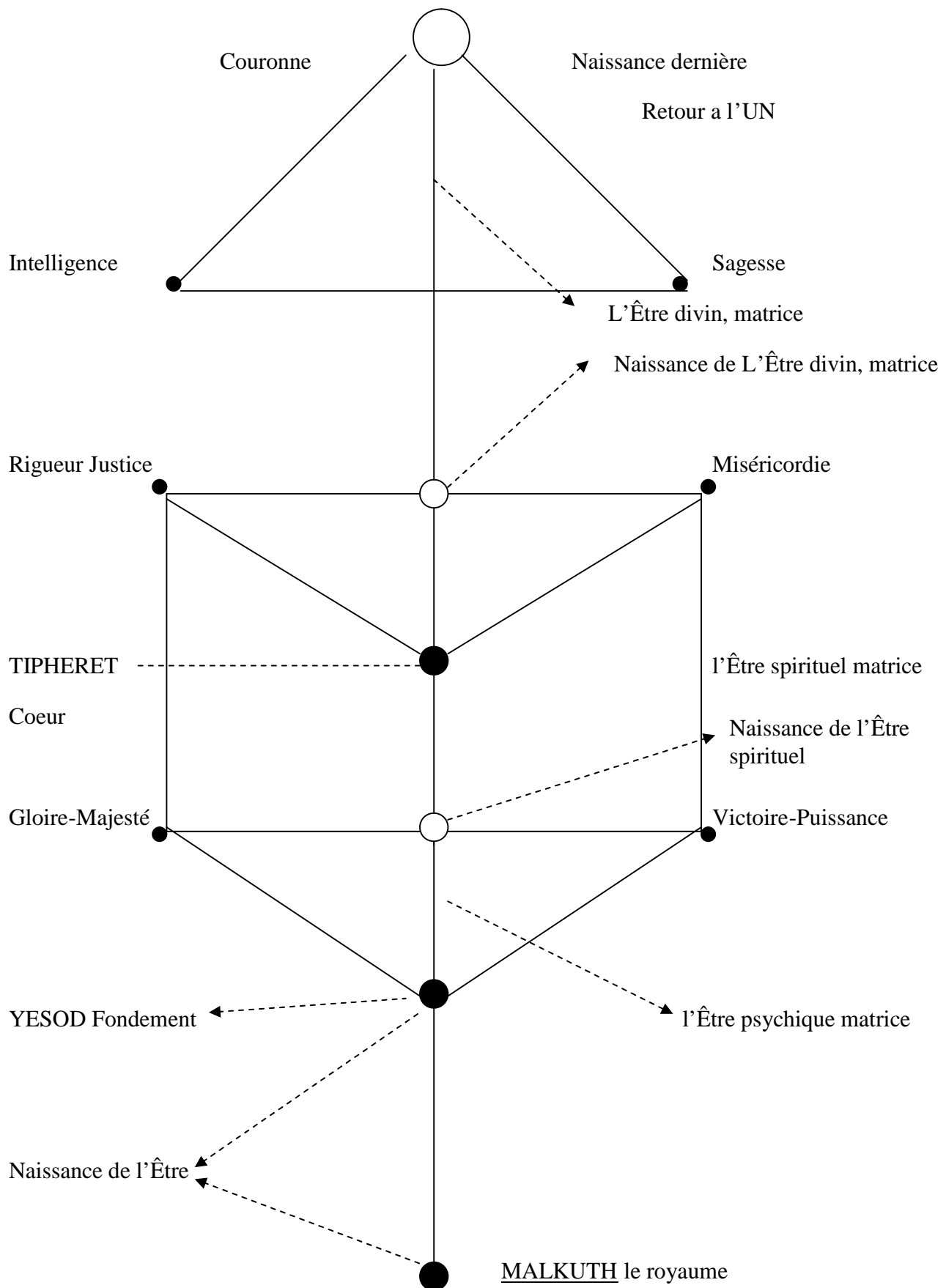
Stâlpul-Icoan, realizat prin vârtejul smârcurilor-Rovine - este, de fapt, Stâlpul-Om, iar Arborele Cosmic este, de fapt, Fiin a uman ca F ptur Hieratizat, unind Cerul cu P mântul. Un phalus etern genetic i re-generat, e Cruce a R stignirii Dorului Etern, pentru a crea etern, pentru a fuziona etern cele trei Moc e.

Arborele Sephiroth (arborele vie ii) este icoana cea mai potriv it, unind, peste timp, gândirea omenirii, trecând peste geografia popoarelor i sintetizând o geografie a Spiritului. Zamolxis - Arborele Sephiroth are dou st ri:

- a) dinamic (efectiv): via -moarte (expresie-t cere),
- b) proiect, virtualitatea autorefle ctat a Spiritului.

Iat Sephirothul – **Figura 6:**

I. Malkuth-Le royaume (regatul amprentelor poten iale, haosul care a teapt punctul de mi care = voin a-for de amprentare a Spiritului-Proiect Divin): regatul este marcat prin **punctele de suspensie** (care urmeaz unui ciclu de fiin are din care s-au închis r nile (**“Soarele... se-nchide ca o ran printre nori întuneco i”**), s-au retras frunzele-stele ale aparen ei (**“Ca i frunzele de toamn, toate stelele-au pierit”**), în Arborele-Stâlp mistic: deci, urmeaz reluare ciclului, într-un

Figura 6 - Arborele fiin ei uman - divine

alt Logos. Practic, toate **Scrisorile** (cinci) - întruchipările lui Vishnu (cinci) sunt bipartite, structura sugerând bipolaritatea lumii, reluarea ciclică a Logos-ului, nu într-un alt Logos, ci în altă stare a Logos-ului: cel în lătat decade, cel descăzut se ridică).

II. Naissance de l'Être (nașterea Ființei înseamnă desprinderea amprentelor virtuale, din Proiectul-Spirit, pentru a deveni **amprente efective**): “Începând la talpa înșurubată a mamei omenești”. **Talpa** este formă-amprentă (virtuală) spirituală asupra Haosului, prin care din pământul pacificat -Eden, cu rădăcinile multiple închise (norii-rădăcinii retrăși în Sori-Negri - Sori-Mistici) se desface amprenta **sprijinirii-pentru-desprindere-pentru-în lătare**. Sensul în lătrării, după desprinderea din Virtualitatea haosului-Pământ (Geea cea neagră = Zona mistică, a reciclării energiei spirituale și a resurecției) este dat de indicația: “suind în susul scrierii până la frunzele creșterii”; o subliniere stilistică a sensului de în lătare (**suind în susul**) pe verticala Arborelui Sephiroth sunt trei ca și cele trei Moarte: I. rădăcinile ființei psihice, matrice-triunghi, II. rădăcina ființei spirituale, matrice-triunghi și III. Ființa divină, matrice-triunghi-(semi)cerc. Finalitatea, capătul de sus al scrierii, este coroana (Couronne-Naissance dernière): **frunzele creșterii**. De subliniat: nu doar fruntea, ca ființă divină-spirituală, ci și Nimbul-Coroană (coarnele sacre), care sunt **nașterea de după desvârșire**, adică deschiderea (potențială) pentru re-creare. În primul rând, înșurubată, coarnele-coroană reprezintă potențialul maxim al energiei demiurgice. De aceea, **coroana-coarne** este rădăcina mistică, absolut nevăzută, din care se (re)-crează regatul (Malkuth) = starea de pregnantă-proiect perpetuu a demiurgiei (stare de Demiurgie Potențială). Magul invizibil, relevat dorul celor care suie coasta Muntelui - scara cu trei trepte a Arborelui Sephiroth. Crearea, în reprezentarea Arborelui Sephiroth, are 7 trepte - 3 de o parte, 3 de cealaltă parte, la care se adaugă Vârful-Coroană.

III. Primul triunghi, cel al ființei psihice, matricea triunghiulară (1), este compus din **fundamental enigma** (partea din **talpă** care stă în contact cu Pământul-Regat Mistic, al Potenței Demiurgice Infinite): “De a vieții lor enigma îi vedem pe toți muncii” - enigma care se transfigurează, din fundamentul mistic al triunghiului 1, în bază de relansare, într-un triunghi 2 (cel al Ființei Spirituale), în **Nașterea Ființei Spirituale**. “îi vedem pe toți muncii” de **enigma**: deci, Spiritul se amprentează în toate formele Logos-ului interogativ, ca rezultat al impactului dintre **ființa expresivă** a Regatului Spiritului și **inerția non-expresivă**, ambele fiind amprente produse de către Regatul mistic (și impuse expresiv). Trecerea de la a) **starea hieratică** la b) **starea dinamică** a Arborelui o produce **dorul nemrginit** (voința oarbă, adică mistic: privirea ochiului mistic, Al Treilea Ochi) de **a fi**. Este o forță ne-explicabilă, această voință-dor. Noi-exprimăm îi vedem doar efectul: **cauza** rădăcinii dincolo de Logos, dincolo de porțile “**dezlegării**”, în Mythos, în **cânt**. Apoi, lateral, pornesc:

A. stânga: **Gloria-Maiestatea** (Măreția),

B. dreapta: **Victoria-Puterea**

În stânga, ramura vizibilă, în dreapta, cea mistică: **Măreția** - “deasupra tuturor se ridică cine poate”, “deasupra tuturor va vorbi vrăun mititel” - este tradus în adevărată Putere-Victorie, obținut prin “**inimă smerită**”, “**stând în umbră**” - adică, retrăgându-se, ca amprentă, din lumea expresivă, peste **hotarul-umbră**, în energia mistică a Proiectului Divin, în Sinele Divin. Ființa se ascunde “**în taină, ca și spuma nezerită**” - spuma (aici) este **umbra valului**, amprenta energetică ce se retrage și se condensează, din formă spre Spirit (a se vedea și “**caii de spumă ai mării**”, cailor mistici ai Regatului-Malkuth).

IV. Smerenia din umbră - Victoria-putere (adevărată) duce la explozia nucleului triunghiului al doilea - dreapta **Inimă** (Tipheret). Este nucleul energetic ascuns, conținând **ritmul sacru**: ritmul sacru ascunde proiectul - Ființa Divină: **Zeul** - și vede te proiectul expresiv. Dansul inimii este Dansul ascunderii și viziunii Zeului. **Dansul inimii** este a) ființa vădită în forme ritmice și b) ființa ascunsă, cauza pulsărilor-amprente formelor, virtualitatea-proiect a formelor expresive. Este agresiune și

retragere, este Nodul Vie ii i al Mor ii, este venire i plecare, este Spirala Demiurgic , între demon i înger, între Lun i Soare, între Soarele Alb i Soarele Negru.

A. Ramura stâng (v dit) este: **Ordinea-Rigoarea** (Severitatea) i **Dreptatea** (Justi ia).

B. Ramura dreapt (mistic) este: **Mizericordia**, îndurarea, mila. Numai datorit schimb rii acestor dou st ri ale Fiin ei Spirituale, se poate na te nucleul -explozie pentru al treilea cerc: nucleul Na tere a Fiin ei Divine, pentru triumghiul con inând Fiin a Divin : este singurul triumghi (pentru c e ultimul) care are vârful în sus, deci nu mai are nevoie de nucleu de explozie (se va produce implozia - concentrarea spre UNU) - va urma ascunderea în sine ca fiin are în propria virtualitate -proiect: în Cercul-Coroan , între coarneau de consacrare.

Dreptatea nu se face **aici**, Fiin a Spiritual **este purtat pe valorile iluzion rii**, în ce prive te posibilitatea de impregnare a tuturor formelor avansate de Spirit : **în elegere, comunicare**, deci, **comuniune spiritual** , pentru a înfrânge timpul prin re-nuclearizare temporal (comprimarea amprentelor energetice în nucleul atemporalit ii, rezultând cunoa terea prin moarte, în elegerea divin). **Ad postul scrierii** (ad postul proiectului cosmic-demiurgic) este **creierul mistic**, nev zut (Spiritul). Speran a ad postului (uter sacru) pentru reunificare nuclear -spiritual este echivalentul **Milei-mizericordiei**: salvarea tuturor prin re-spiritualizare, prin revenirea la **semn-proiect** i la somnul-ad post în Mythos. (I-103) - Apare clar conformat imagi nea Arborelui Spiritual: “Ca i iedera din arbor (spirala dinamic a Arborelui) de -o idee i se leag ” (via a-fiin are). Apar semnele rupturii - Revela ie: Fiin a spiritual r mâne în urm , ca amprentare -voin exprimat , i se transfigureaz mistic (prin implozie) în Fiin a Divin . Semnele rupturii : **uitarea, Logos-ul dispersat** în trei zone (I-103) “*câte-n lume-ai auzit*”, “*ce- i trecu pe dinainte*”, “*câte singur ai vorbit*” - a) logosul formator al lumii orifice, b) logosul ordonator al succesiunii “*pe dinainte*”, prin unghiul agresiv al demiurgiei spirituale, c) recludziunea Logos-ului, retragerea Logos-ului în **sine**, t cerea mistic -demiurgia proiectului, virtualitatea Logos-ului care va readuce starea Mythos). Rezult , din retragerea Logos -ului c tre Mythos, sfâ ierea lumii amprentate de Spirit i sfâ ierea -desfiin are a succesiivit ii-ordonare-Logos expresiv: “*De ici, de colo* (distrugerea succesiivit ii) *de imagine-o fâ ie* (Logos secven ial, f r rost-rostuire, f r logic , nelini tit, nelegat -r t citor, în raport cu nucleul interior-Spirit, în c utarea-cale mistic spre Graal = receptaculul Logicii Sublime, Logos Sublim, sinonim al Mythos -ului), *vre o umbr de gândire* (cugetarea retras în limita-umbr , pentru reintegrarea în voia a-poten ial, proiect expresiv, ie ire în afara efectivit ii), *ori un petec de hârtie* (tergerea semnelor evidente-coerente, odat cu secven ialitatea-ruptura Fondului Fiin ei-fiin are - ruptura Hârtiei Unice, lume ca plan-amprente în irate în semne: semnele se pierd odat cu fundalul lor cosmic, deci, **semn i fundal al semnului** - Hârtie Unic - sunt consubstan iale, sunt din aceea i esen i se auto -absorb în Esen a-Fiin Divin)”.

“... *propria via n-o ti pe de rost / O s - i bat al ii capul s-o p trunz cum a fost?*” (I-103).

Pasajul de mai sus este un amestec de folosire figurat i proprie a verbelor, rezultând o “**cimilitur** ” **mistic** , reintegratoare, Logos revelator spre Mythos : **pe de rost** înseamn Logos repetat “la indigo”, similitudine **în form** a Logos-ului - amprentare cu Logos-ul-proiect. Dar, **pe de rost** înseamn i **pe gur** , **gur expresiv** lipit de **gur mistic** , una trecând suflul-voin în cealalt : voia a de expresie, dinspre gura mistic spre cea expresiv (“lumeasc ”), voia a de re -absorb ie a Logos-ului în Mythos, de la gura expresiv la gura mistic . Este pulsa ia unei alte inimi decât cea de la primul triumghi sephirotic: nu mai este dansul expresiv al sacrului, ci este îns i Sacralitatea, este suflul cu numai dou sensuri, înainte i înapoi, cercul de jos i cercul de sus, Spirala Demiurgic , con inând **expresia i reintegrarea în sacral, ca simultaneit i**. Deci, via a expresiv îns i figureaz ca proiect, face parte din Mythos. Nimic nu exist în afara Mythos -ului, Logos-ul nu este decât aspectul dinamic al Mythos-ului. Spiritul absoarbe Logos-ul, dup ce la regurgitat -r suflat - i-l transfigureaz în Fiin Divin -Mythos.

Nu cantitativul, meschin i f r sev , f r “causa causorum” deci nu **br cuirea** (“*Printre tomuri br cuite, a ezat i el, un brac*”) nu formele în **succesivitatea absurd a bracului** - ci calitatea spiritual din tomul-carte Cartea revelat -ca-lume i lumea revelat ca stâlp spiritual -Arbore Sephiroth - calitatea **vrafului-brac**, de a se în l a **în pofida neîn elegerii i cu tot cu neîn elegerea**. Revela ia are loc în toiul chinului, iar chinul este o orânduire aparent haotic în haos, de fapt, rânduind mistic haosul s nu mai fie haos, structurându-l (mistic) s redevin Regat. **Pedantul** cu **ochi verzui i ochelari** (ghea a demonic), st pân al **colbului**, este Satan însu i. deci, în l area calitativ a Stâlpului Lumii se face fie **în pofida**, fie **cu tot cu Satan** (de fapt, Satan particip efectiv - f r el nici nu se poate - la în l area calitativ , la transfigurarea **vrafului** (brac) în **stâlp**, a **cozii** în **frunte** (“*te-o strânge-n dou iruri, a ezându-te la coad*” - cele **dou iruri** marcând centrul stâlpului-cu-frunte), a **duplicit ii irurilor** în **coarnele consacr rii**, a **paginii neroade** în planul **semnele divine**, proiectul demiurgic: **Cartea exist** , tocmai prin manevrele, aparent **negativiste** în realitate **remarcabile**, ale lui Satan. El-Satan preface **semnele din carte** în **colb**, colbul se ridic spre privirea demonic de foc înghe at, focul privirii demonice re-transform **colbul**, transfigurându-l în **semne divine**. Demonul care **desface** c r ile, cantitativ în vraf-vrac, le i **strânge**, ca **vraf-în l are**, Demonul care desface **semne** în **colb**, el i strânge colbul în semne (ca Piatr a Muntelui, recompus din colbul -nisip) - semne care sunt re-sacralizate prin Privirea Foc. Demonul, desf când în **coad i frunte**, el se situeaz **deja** în fruntea vrafului-stâlp “*a ezat i el* (deasupra) *un brac*”, - deci este cooperant la în l area Arborelui Sephiroth; desf când, în **pustie i în elepciune**, Spiritul - el îl i ascunde-ad poste te (de vârtejul-M y), în zona mistic a **priz ririi**.

V. Sephiroth-ul s-a echilibrat, pe ultima treapt , într-o **intelligen demonic** , ambi ia în l rii vrafului-stâlp, prin Satan i **în elepciune**, ostoirea vârtejului-stâlp-spiral , în **Cântul**, for a de p trundere-în elegere, de atotrelativizare, din care dispare Satan, se absoarbe în cooperantul s u pozitiv-demiurgic. Ambi ia demonic s-a relativizat: “*po i zidi o lume-ntreag , po i s-o sfar mi -orice-ai spune, / Peste toate, o lopat de rân se depune*”. Sui ul i coborârea, zidul i non-zidul, limita i dez-limitarea - trebuie retrase în zona neagr , mistic - ascunse-depuse în matricea-pântecele Geei: “lopata de rân ” le-ngroap prin r sturnarea rânei, dar prin sugerarea **lope ii**, ca remanen a focului fertilizator, deasupra în-grop rii, se sugereaz resurec ia viitoare. Deocamdat , “totul cade” în virtualitate divin .

Sceptrul falic (“*Mâna care au dorit sceptrul universului i gânduri / Ce-au cuprins tot universul, încap bine-n patru scânduri*”) al în l rii-erec ie demiurgic ce combin cu **crucea-patru scânduri**. **Crucea** cuprinde **sceptrul** - mân erectil i gânduri amprentate spiritual: jertfa pentru transcendere con ine **viitoarea victorie sublim -cristic** .

Urmeaz relativizarea Sinelui spiritual: **urma** ta (“*or s vie pe-a ta urm , în convoi de-nmormântare ...*”) devine **convoi de-nmormântare** (în-covoierea mistic , îngropat , trecut în registrul ocult: **urma** se transform în **în-covoiere arpe-ouroboros**), sub semnul întunericului demonic al privirii nep s toare-luciferice: este curba ironiei supraindividuale, splendida demiurgie demonic-luciferic . **Deasupra** devine zon relativ , a **mititelului lustruit**: Satan se dizolv , se auto-persifleaz , focul interior este p strat acoperit, la suprafa nu mai r mâne decât **umbra focului -lustrul** (urm mistic a efortului de r zbire spre focul interior, prin Logos). Totul este sub a **numelui t u umbr : umbra numelui** este umbra Semnului Mistic, triunghiul erectil (din Arborele Sephiroth), opus celor dou triunghiuri pr bu ite în relativitate . Victoria este a umbrei, a misticului.

Din fostele forme, nici una nu-l mai ajunge pe om. **Ei** sunt **tu** divin (“*ta twa asi, tat aham asmi*”), iar tu-Fiin Divin la i în urm , te rupi de Fiin a ta spiritual care dezvolt un suflu i un ritm formale: aplauzele (“*Ei vor aplauda ...*”), ritm desprins de inim , expulzând suflu-ser, care este desprins de pl mâinii sacri. Biografia “se sub iaz ” - formele Fiin ei Spirituale amprentate se retrag, se omogenizeaz în **umfl turi** ale n rilor - amprente c rora li s-a retras energia vital-expresiv : n rile umflate (un efort fizic, nu spiritual) nu mai transmit aer-pran inimii i pl mânilor (biografia e “*sub ire*”, pentru c se **rafineaz** dincolo de inim -pl mâni, în zona Spiritualit ii Pure - devine

biografie sacr - hagiografie). Deci: blocajul primelor două trepte cu vârf în jos. Apneea Yoghin care interiorizează energia-sine. Cuvântul-Logos îi pierde pe el, deci, energia - devine **laud** - formalitate lipsită de conținut (“... *s te laude-n cuvinte*”). Mâna erectil -demiurgică (sceptrul) devine **mână a oricui** (“*Astfel înc put pe mâna a oricui ...*”) - pronumele nehotărât relevă omogenizarea și stăpânirea-sterilizarea acțiunii, ea **drege** (“*te va drege ...*”), **nu face** (**a drege** înseamnă a repara ceva stricat-ruinat - până la ruina-dispariție finală, a cârpi, până la aneantizarea peticului însuși - opus lui **a face**, ca simultaneitate și originalitate stihială, divină). Se produce o stare de continuitate a formelor golite, unirea lor prin substratul dinamic: **R-ul** (“*Rele-or zice că sunt toate câte nu vor în elege*”). **Vor zice**, deci Logos decompresat, dar recuperat de Satan -Demiurgul, Satan care a trecut în Moca a a treia, cea a Ființei Divine.

Tot ceea ce a fost în triumfiurile unui și doi (via) devine **moarte** (transfigurare): **pete** (zona mistică a întinericului, penetrant spre/prin lumea noastră, zonă în care R-ul este în curs de transfigurare divină), **rut** și (esența R-ului, absorbit de Demiurg-Ființa Divină), **mici scandaluri** (Logos derizoriu, vehement și steril, reciclat, în Moca a a treia, în tăcere-potențialitate demiurgică). “*Astea toate te apropie de dănuț*”. Iată efectul soteriologic al Arborelui Sephiroth: **Apropierea-contopirea** celor reciclate în Moca a a treia (până la identificarea cu “*ta twa asi, tat aham asmi*”): dispariția-resorbire a iluziei-multiplicare în acel **unu-una** (Ying și Yang), nuanțat dintru început, ca axă de dezvoltare pe verticală a Sephiroth-ului: “*Unul este în toată, tot astfel precum una este-n toate*”.

Negarea luminii vinovate și pînă cîtoase (= karma) este re-sorbire în lumina mistică a **nopții bogate**. “*Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt / Într-un mod fatal legate de o mână de pînă mînt, / Toate micile mizerii unui suflet chinuit, / Mult mai mult îi vor atrage decît tot ce ai gândit*”.

Cele 3+2 (cele trei triumfiuri + unul-una (Ying-Yang)) sunt înfrînte de lui Vishnu, cu semnul inversat. Toate se scurg pe țăra spinării, pe tulpina Arborelui Sephiroth (semnul întors = scurgere în jos), până la rădăcina Regatului (Malkuth), unde redevin **Kundalini** = inerția (arpele) originală. Se îngroapă în Pînă mînt-(Soare Negru) -Geea, pentru a se supune resurecției. Chinul suprem, vehement și suprem al chinului cristic-demiurgic este ceea ce atrage, ca liant și resorbire în UNU, înafara cugetării -gînd (amprente cugetării sunt pînă site, pe linia descendentă spre Regatul Interior - Kundalini).

Ca în nici una dintre **Scrisori**, în **Scrisoarea I** există trei pînă: al doilea rînd de puncte de suspensie marchează **Na terea de După** ..., Na terea Mistică, Coroana, Coarnele de Consacrare a Ființei Divine: Luna = Cunoașterea Supremă (Moartea) - “*Raza ta și Geniul Morții*”. Între **coarnele Lunii** este comprimat Edenul, Regatul Mistic, Mythosul: “*ea* (Luna) **deschide poarta** (poarta-de-coarne!)-într-*rii în propria-ne lume*”) Sinele Suprem Impersonal)... “*Mii de pustiuri scînteiaz sub lumina ta fecioară*” (**lumina fecioară** = lumea mistică, de neatinse, decît de inițierea; pustiul ce scînteiază = Mythos-ul plin de lumina mistică, dar vid de forme și de voința formei-amprentă: doar proiect, fără semnele în evidență-expresie) “... *codri-ascund în a lor umbră strălucire de izvoară*” (din nou, “*strălucire de izvoară*” sugerează nu dinamismul resurecției, ci potențialitatea infinită a resurecției; valuri cu strălucire lunară = semicercuri în **zona mistică-jos**, “măci toarea mîrilor singurate” = semicercuri aparente, erectile, în zona expresivității-amprente; **singur tatea**, însă, este nucleul **stare divin**, care unește cele două semicercuri în Cercul Mistic - Dumnezeu-Singur tatea Supremă, cu care e Virtualitatea Supremă. Puterea sorții, de la primul triumf sephirothic, este cuprinsă -absolvită în **reîntoarcerea la Unu**, identitatea **Raza ta - Geniul Morții** (lumile resorbite în zona mistică a Cunoașterii absolute).

*

*

*

(I-147, **Odă** (în metru antic) -“*Suferință, dureros de dulce*”: sunt marcate două etape, aduse în simultaneitatea Revelației: **chinul paroxistic** este condiția sine qua non a trecerii în **zona dulce**, zona mistică a echilibrării orifice, între Apollon și Dionysos, între lumină și vîrtejul întinericului (lumină ocultă). **Dulce** este starea zonei mistice, în care toate respiră împlinirea-extaz. **Dulce** este

neantul succedând chinului adus la paroxistica vehemen ei, ca vârtej purificator, care ridic - trasfigurează zona amprentelor energetice - în zona energiei pure, absorbante a amprentelor energetice. Oximoronul **dureros de dulce** este sinonimul zonei neutre “**vânturile-valurile**” (“**gândul nen eles**” - mistic devine **Cânturi**, str b tute de Revela ie, într în rezonan cu stihiiile reechilibratoare : **Sagesse** i **Intelligence**, unde inteligen a-valurile alternative mi c ri sus-jos pe verticala Arborelui, sunt contracarate de **În elepciunea-vânturile**, ca p r sire a **mediocrit ii** alternan ei, pentru Vârtejul atotintegrator - ridicând Spiritului, din Kundalini, pe ira spin rii -arborele Sephiroth, i aducându-l - lini tindu-l (dulce) în Fiin a Divin Încoronat (coarnele strâng **mitul** i redeschid, spre Logos-ul-virtualitatea-amprentelor-lume, Logos-ul-proiect).

Gândul nen eles este Logos-ul-amprente, impregnate de Spirit, Cugetare sacr . Împlinirea te s fie privirea gândului, str baterea spre sacru i a sacralului. P s rile **str bat** negrul (mistic) p mânt (zbor al reintegr rii în Spirit), în paralel, **arhetipul p s rilor** (gândul nen eles str bate albul-lumina (zbor al reintegr rii în Fiin a Divin). **P s rile** sunt amprente fenomenale, **gândul** este arhetipul unificator al Zborului: zborurile (fenomenalitate, spre zona ascuns) sunt absorbite în **Arhetipul zborului, Gândul nen eles**, fiin a Spiritual - care, la rândul ei, e absorbit în Cânturi = Fiin a Divin , Fiin a ce integrează **valurile**-fenomenalitate i **vântul**-energie ascensional , dinspre **Kundalini spre vertex** (Om i Cosmos au aceea i structur spiritual : de la energia originar -Kundalini, la centrul uranic al Fiin ei cosmicizate: **fontanella**, fântâna â nitoare a Spiritului, vertexul-Vârf de Munte, condensator al â nirii (acvatic) a Energiei).

Acvaticul i mineralul sunt ipostaze paralele, care se convertesc una în cealalt , prin transparen a acvaticului - → MUNTE, prin izvoarele de la poalele Muntelui → MAREA, Susul i Josul, Verticala i Orizontala (“crengile” triumphiurilor Arborelui Sephiroth) cap t , ritualic, aceea i semnifica ie (unitar) : de imagine hieratic a F pturii Divine, Arborele Vie ii, Arborele Sephiroth.

*

*

*

3. DIMENSIUNILE COSMOSULUI ROMÂNESC EMINESCIAN

Templul românului este **Biserica**. Dar Biserica eului eminescian este **Codrul**: codrul preg te te eternitatea, codrul preg te te, heraldic, liturghia organizatoare întrui firesc a celor divine în esen (i trec toare în form , dar trec toare, mereu, spre esen a divin , ca-ntr-un Râu Demiurg neistovit). Codrul are izvoarele, are Arborele - Ax a Lumii, are P s rile (zbor i cântec, raz i Logos...îngeri paradisiaci!). Codrul are ca Preot teiul vechi i sfânt (**Povestea teiului, F t-Frumos din tei**), dar are i Cavalerul Ocrotitor al dimensiunii Mor ii, Ocrotitor al Tainei Supreme : Cavalerul Templului apare fie C lin-Mirele (Cavaler al Florii Albastre), adic stâlpul Templului -Casa Divin a Eternei Nun i (-codrul), fie c l re ul pe cal negru i au cornul lumii la brâu, ca tain comprimat , a a cum palatele-cosmosuri sunt comprimate în mere de aur, în basm (F t-Frumos este Cavalerul Lucifer-Luceaf r: “**Flori de tei în p rul negru / i la old un corn de -argint**” - aduce aminte de “**Pe negre vi ele-i de p r / Coroana arde pare**”, c ci florile de tei sfânt sunt flori de foc - iar cornul de argint este substituit metonimic i invocator al Lumii -Fat din rude mari împ r te ti).

Codrul este în centrul Vârtejului Cosmic, dar el **este** centrul cosmosului-vârtej¹: trece vremea lui, dar vremea lui trece în eternitate: “**noi locului ne inem**”. **Noi** - este i form de plural gramatical, dar i semn al majest ii, regale i divine (pluralul majest ii). Codrul este ipostaza eternit ii, pentru omul-vremelnicie, pentru Spiritul exprimat-amprentat, a Muntelui Cosmic-Arbore Cosmic. Ca i Muntele, Codrul prime te pe cel inocent-paradisac (copilul cosmic din **Revedere**, cel dinainte de revedere i dinainte de dep rtare, este copilul din **Fiind b iet p duri cutreieram**, care se culc la sursa

¹ Cf. E. Schuré, *Marii ini ia i*, Ed. Lotus, Buc., 1994, p. 44: “speran a vindec rii se afl în p dure” (formula esoteric pentru Aesculap).

eternit ii: **izvorul**), sau pe ini iatul în moarte (**Povestea teiului, F t-Frumos din tei**: “*Trec în umbr , pier în vale / Iar cornul plin de jale (...) Mai încet, tot mai încet... / Mai departe... mai departe ...*” topindu-se - transfigurându-se, iar i iar, în izvor-resurec ie: “*Iar izvorul, prins de vraj , / R s rea sunând din valuri*”), sau prime te zeii i zei ele (**Memento mori**: (I-263) “*Din copaci ies zâne mândre...*”) - oricum, efortul ini iatic este recompensat prin starea de codru : eul cosmic complex, cu axa bipolar Soare-Lun , cu oglinda-Eros (“... *se p trunde balta/ i de chipul dragii mele*”) i for a de propulsie demiurgic a **zborului (La mijloc de codru...** este autoportretul ciobanului mioritic ajuns Om cosmic, Om Transcendental). Codrii ad postesc **piscul Lunii** (“*Sus în codri de pe dealuri / Luna blând ine straj* ” (I-82). Sub bolta codrului se s vâ e te jertfa purificatoare a Omului -Munte (coif: “*Codrul i cu ramurile / Coiful nalt cu penele*”), a Omului-Poian (revelat: “*Codrul cu poienele / Ochii cu sprâncenele*”): fiul al treilea (Âthman) scrie testamentul -leg mânt de nunt cu draga-cr iasa Moarte, pentru construc ie-patrie (mo ia) etern -monastire. Omul-Christos este s n tos pentru s n tatea-foc a Monastirii-Patrie (Mo ie). Dacă ar fi s nu ne îndoi m de tiin a limbii, **Mo ie** ar fi cel mai potrivit cuvânt, c ci **Moc** , în sanscrit ² = **t râmul Mor ii**. Adic , t râmul-re-na terii ini iatice, “în care se realizeaz eliberarea din lan ul karmic de reîncarn ri, eliberarea care se poate realiza numai prin cunoa tere” (Mioara C lu i , **Zalmoxis**, Ed. Gemenii SRL, Buc.,1993). Astfel se explic de ce Eminescu spune foarte rar “*ar* ” (asimilând-o, când îi spune, totu i, a a, lui Terra-Titanul P mânt (sfânt, deci: “.. *pân’ i numele t u... ar* ”), care men ine nestinse aspira iile Spiritului la Fire (con-formarea la divinul Spirit, Originea Pur a lumii), Dreptate, Adev r - iar **patrie** nu-i spune decât fie gândindu-se la Tat l-Origine (“*L-a patriei dulci plaiuri*” -I-10), fie îi d nuan derizorie, trimi ând cuvântul Preten iei de Tat Autarh Sacru în gura demagogului, unde se degradeaz Logos -ul despre sacru: “*Au de patrie, virtute, nu vorbe te liberalul ...?*” Deci, a vorbi despre Tat l-Origine este o problem extrem de dificil , pe muchie de cu it, atunci când nu s -a l murit, în primul rând, problema Revela iei: cum s tii (i s pretinzi i în fa a altora c tii) despre Origine, dacă nu tii despre Spirit, dacă nu te jertfe ti-ini iezi pentru a- i revela dimensiunile Spiritului (originaritate, for demiurgic - virtute etc.)?

Timpul Templului este, dup gândul lui Blaga, timpul -cascad : o continu retragere în doma-Munte al Originii, codrul pare a fi istorie, dar transfigurat în anistorie, pentru români : în codru se trag-resorb **cranii**, i devin **focul-stele comete: mii de capete pletoase**, devin mun i-stele (Vârf de Foc): **mii de coifuri lucitoare**.

Deasupra a toate, hyperionic, este întrebarea Demiurg, Expresivul mistic, care “nedând vo dezlegare, duc (e) l-a dezleg rei u i”. Astfel conceput , întrebarea se “calmeaz ” (autodizolv) în cosmos (sofianismul codrului) i se p streaz în Vârtejul Cosmic (Mircea, Vânturile -Valurile), care îns , produce, prin paroxismul vehemen ei, transparen a ca limit spre eternitate.

a) Magul este ipostaza **semne** (“*Magul îi scrie... strâmbe semne*” (I-249), “*Magul... a citit semnul întors*” (I-251), “[Magului] *Ca o poveste-uitat* [lumea Carte] *Arald în minte-i sun* ” (I-78), “*El [Magul] cartea- i deschide (...)* / *Cu semnele strâmbe întoarse-ar be te; /Sunt legile-nsemne din st univers*” (I-292), de rânduie din Vârful Muntelui, prin **fire demiurgice** (“zodii descurc ” (I-292)) esute i trimise, toarse gata (predestinare), spre lucruri, dându -le i retr gându-le sub semnul aripii de înger (cf. **Povestea magului...**) soarta-candel -stea. Âthmanul-Mag (punctul-vârf stabil) este proiectat ca replic la **punctul de mi care**, de nelini te: prin paradox mitic, nelini tea împac (deci, suprema ia o de ine Vârful-Mag) - împac toate, în marea ini iere a Mor ii ;

b) **Împ ratul** care e frate cu **Magul**, impregneaz cu divin (mi care subtil , de aducere la numitorul comun a For elor Spiritului) i apoi obose te i trimite **Fiu de Împ rat** la Mag, pentru o nou coborâre în infern, Somnul spre Visare - pentru a completa, iar i, “depozitul” energetic pentru impregnarea lumii cu **dorul nem rginit**: i acela de **a fi**, i dorul unic de îngropare în (substituire prin) Titanul-P mânt - ca revenire la originara **Mare-cu-Valuri**, dar, mai cu seam , la **Marea-Oglind**

² Mioara C lu i -Alecui, **Zalmoxis**, Ed. Gemenii SRL, Buc., 1993, p. 17.

(marginea mării este marginea valurilor, este aplatizarea în P mântul Transparent al Începuturilor, dinainte de Cain-Crima Necesar anulării iluziei).

c) Cavalerul Templier, Călugărul ascet (Mircea) care, în dispoziția-Profeție (ieșire din Logos-ul-Cosmos în Logos-ul Proiect-Divin), **se aruncă** și devine Vârtej Cosmic, pentru a extrage, din **starea Mlaștină-Rovine - Muntele Nimbat. Picioarul Cavalerului** (“*calc totul în picioare*”) este androgina ipostază a **Călcătorului de Cosmos**: este **fata de împărat** (“*de la Arge mai departe*” - “*pe Arge în gios...*”) și este **pajul** (îngenunchiat, ghemuit pentru re-energetizare sacră-semne: “Stă zâmbind de-o amintire, pe genunchi scriind o carte”), pas cu pas reluând, la infinit, liturghia de re-edenizare a P mântului (al treilea fiu + “*draga sa*” sunt ipostazele Cavalerului Călugăr-Mircea, care situează, prin demiurgia sa, Rovinele în zona Munte Nimbat, sau “*de la Arge mai departe*” - sinonime ale lui “*Pe-un picior de plai / Pe-o gură de rai*”).

Vârtejul este format din două fâșii împletite, al dispoziției izbăvitoare (luciferice) și al speranței pervertitoare: Lucifer și Nenumitul Divin, Ahriman și Ormuzd.

Spune Blaga, în **Trilogia culturii**³: “*În neorânduiala vie a acestor sate (românești) simi prezența unei imaginații umane care prelungește natura până dincolo de ea, până la zona de miracol și poveste.*”

Într-adevăr, Logos-ul eminescian este echivalentul acestui Logos arhitectonic românesc - de fapt Logos eminescian este Logos-ul-Mythos românesc: Spiritul românesc și-a amprentat spațiul de expresie într-o omogenitate armonioasă, de la vegetal-mineral până la uman, realizând firescul originar, paradisiacul. Nimic nu impresionează mai profund în poezia eminesciană mai mult decât firescul curgerii-ordonării-Logos, amprentări ale Spiritului în sunete și tâlc, care realizează în mintea cititorului Ordinea, răsfrângându-se când de ruine toate structurile artificiale din mintea celor care, acum, citind Logos eminescian, sunt obligați ori la refuzul Logos-ului, ori la Revelație. Refuzând Logos-ul, se expun haosului pretențios și prețios, cu forme sterile, avortate - iar acceptând Revelația, sunt transfigurați, sunt absorbiți în Logosul-Eminescu, care este Logos-ul Măriei românești.

Iar din Blaga (op. cit., p. 246): “*Ascetul atonit se simte, datorită unei necăutate, dar reale răsfrângeri a rânduielilor sufletești, din capul locului integrat în ordinea salvării. Salvarea nu este o speranță, ci o experiență. Nu o problemă, ci ceva dat. Salvarea nu este o perspectivă condiționată a existenței, ci mediul cert al existenței. Trăirea salvării, iluminarea lăuntrică, transfigurarea întru rânduiala salvării, convingerea organică de a participa la ea grație împrejurărilor cîrmuite de un vas al transcendentalului, care coboară, acestea sunt fenomenul primar ortodox (...). Credința și acțiunea sunt a-zicând efecte, sau mai bine-zis aspecte secundare ale acestei existențe, iluminat de atmosfera și rânduiala salvării.*”

Aici, după părerea noastră, suntem în fața unei probleme foarte serioase, care nu trebuie nici trecut sub tăcere, nici etichetat drept problemă superficială, colaterală etc. Este vorba de problema nu a credinței (despre aceasta am vorbit în lucrarea de față - a se vedea supra, p. 101), ci a religiei eminesciene. Cum și de ce anume, sau de cine anume, își leagă Spiritul-Eminescu forța amprentătoare întru Logos? Pentru că Eminescu pornește, demiurgic, propulsat de forța Spiritului. Spirit (re)legat de Spiritul suprem. Cine este acest Spirit Suprem și în ce modalitate determină expresia-amprentare? De răsfrângerea la această întrebare depinde în ce atmosferă îl situăm pe Eminescu: în atmosfera carpatină, în atmosfera germanică, în atmosfera indiană (exotică) - sau într-o atmosferă hibridă, versatilă, labilă?

Am putea fi acuzați de fanatism și de fariseism, dacă nu am recunoaște afirmațiile lui Blaga, care se potrivesc perfect ortodoxiei, nu se potrivesc întocmai ideilor poetice eminesciene. Sau, cel puțin, la o primă vedere, nu se potrivesc.

Protestantul e zbuciumat (dar des-centrat, în raport cu esența), catolicul e ambițios (de a-și merita, sau chiar forța, salvarea prin fapte), afirmă tot Blaga.

³ Lucian Blaga, **Trilogia culturii**, vol. 9, Ed. Minerva, Buc., 1985, p. 264.

Alături de ulterioara noastră argumentație, am lua un subcapitol, la **Ființa ei: Tăgăduirea ei: opoziție și limitare**⁴: “*Negativismul românesc nu are caracter existențial, ci esențial. Românul se opune totdeauna la un fel de a fi, nu la faptul de a fi. El spune, deci, totdeauna, unui fel, alt fel de a fi. Nu e deci negativist, ci limitator! Spirit esențialmente concesiv este românul, dacă -i precizez planul în care îi propui să ai dreptate! Ceea ce nu -i îngăduie el este să ai dreptate în bloc sau în perspectiva lui. Acest fapt îl murește în îngăduința excesivă - poate neașsemnată - a românului față de altul. E pentru că, în fond, nimeni nu este, pentru el, absolut altul. Cum nu e, pentru el, nimeni absolut altfel*”.

Sau, la pagina 80, a aceleiași cri: “*Pentru concepțiunea românescă a existenței, lupta aceasta dintre rușii bine are un puternic caracter de iluzie venit din parțialitatea vedeniei, din necuprinderea tuturor rosturilor lucrurilor, de se pare din vedere a tuturor posibilităților, ci nu un caracter funciar*”. Apoi, la p. 110: “...între lumea de aici și lumea de dincolo este deci un fel de întrep-trundere. **Dincolo** nu înseamnă propriu-zis **înafară**, ci **alt fel**. Cei de aici trec uneori **dincolo** în vis ori în trezie. Cei de **dincolo** stăruie pe aici. Nu este, deci, între aici și dincolo o prăpastie, ci văm, pe care, dacă o plătești, treci. **Dincolo** nu definește un hotărâș spațial, ci o calitate a ființei (...). De unde “fatalismul” românesc, definit nu ca indiferență față de condițiile concrete ale faptei, ci ca integrare a fapturii în ritmul universal, socotit ca arătare a voinței dumnezeiești. De unde și caracterul **ritualist** (s. n.) al fapturii românești, în sensul nerealist, derivat și simbolic”.

Mircea Vulcănescu dezvoltă, aici, înalta metafizică a **gratuității gestului** (ritualic). Gestul făcut ca ne-integrare în pragmatismul social - are, însă, strângeri în planul sacral, care îi este, gestului românesc, mediu de dezvoltare și motivare. Orice se face nu se face pentru a câștiga social, ci pentru a spori calitatea energetic-morală a ființei. A ființei cu dublă ființă are: aici și dincolo, nediferențiat.

De aceea, oricare gest-ființă are trebuie să fie un RITUAL.

*

*

*

La început, Eminescu este un revoltat. Poemul **Împăratul și prolețarul** marchează trecerea de la postura și calitatea de om social-neînțeles - la cele de Poet-Cezar-Înțeles. Apare **În elepciunea**, conștient a faptului că nu contează (în economia cosmică) forma și poziția spațială -morală prin relație, ci calitatea spirituală, care este absolut: **Cezarul** veghează singur, ca un Cavaler-Călugăr - și are revelația **Regelui Lear** (nod energetic dublu, spre desfacere și spre re-facere: În el ciune și Adevăr-Visare). Nu există, în fapt, **bogăția și săracia**, ci **forma bogată și forma săracă** (relative la Spiritul Absolut) - împietririi ale hazardului, amprentări absolut fără logică (umană), ale unor forțe opuse: Spiritul coerent și Demonul - Haos incoerent. Coerența spirituală este calitatea ce face dintr-un om - centrul energetic al universului, Punctul de Măcare al nașterii universului și tăgăduirea-leac pentru rana despărțirii luminii-soare de întuneric - întoarcerea în liniștea eternă.

Totul este să elimini **nefirescul și impostura** (să smulgi și să distrugi toate mântuirile **Histrionului**), care sunt **forme de fixare aberantă în iluzie**. Totul este să te înscrii în cursul firesc al Râului-Demiurg: **să curgi și să te uiți să curgi**; Eminescu, prin antonimia codru etern - codru agresat de timp, rezolvă criza trecerii timpului. Nu există trecere a timpului care să afecteze **esența orfic** (“*Vara doina mi-o ascult*”, “*Cu doru-mi singurel / De m-angân numai cu el*” - stare de ascetism orfic, stare de izvor alimentat din Izvor), **izvorul și doina** codrului, îngânarea cu dorul este limită spre eternitate.

Conștient a morții ca teroare îi lipsește cu desăvârșire lui Eminescu. El e convins că moartea e **înger cu chipul frumos**, adică este calea-aripi-zbor spre cunoașterea supremă, mistic (s-a văzut cum civilizațiile spirituale umane, nucleii energetici, din **Memento mori**, nu mor, de fapt, ci-și transmit, în mod ocult, energia specifică, pentru a realiza, într-o nevăzută structură, Desenul Mântuirii Omului). Nu există, deci, lumea de aici și lumea de dincolo, ci calitatea superioară a Spiritului, prin care se înălțur **impostura**, tradusă în nefiresc, demonic (monoclu-ochi demonic-ciclop, pomad-minte, bâlbâială -

⁴ Cf. Mircea Vulcănescu, **Dimensiunea românescă a existenței**, Ed. Fundației Culturale Române, Buc., 1991, p. 124.

degradare caricatural a Logos-ului - dar, toate, promiând, prin vehemența lor, o stare post-apocaliptică, de destindere edenic) și în inflația a formelor: **starea monstruoasă (broască, ochi-privire-mprătat, ilot, fonf, g g u)** este starea de degradare a Logos-ului Divin. Sau, dimpotrivă, oboseala Spiritului, care provoacă impostura, fixația în iluzia, creatoare de inflație a formelor (ascunzând-mascând arhetipurile luminoase ale Frumuseții, Adevărului, ascunzând matca Firii, ca summa a entelehiilor).

Consecința este **uitarea (ignorarea)**, mai exact) a fenomenului. Și, mai exact, descoperirea, darea la o parte a valurilor de peste gesturi și cuvinte, și regăsirea **stărilor de Ritual**. Roata poate fi sterilă, dacă o agățăm de fenomenalitățile-culturi ale Egiptului Iudeii etc. Dar Roata este forma arhetipală a Soarelui-Spirit, care exclude, suveran, invazia, deformatoare de cerc, aceea ce vrea să fie formă autonomă (seciune în Desenul Unic și Unitar). **Dictatura Soarelui-Cerc este acceptată de Eminescu, dictatura Ritualului (cea mai profundă și unica formă de existență a Omului ca Dumnezeu) în întregul dictatura Haosului.**

În acest fel, **acceptând dictatura Spiritului, respinge de mocaia înjositoare a lumii.** Prin această poziție, Eminescu este tiranic, cîci toleranța sa extremă față de formele sociale, deformările cosmico-existențiale, îi are izvorul în ignorarea suverană, în suprimarea draconică și definitivă a tuturor canalelor de legătură dintre Spiritul-Centrul scîtor și dizolvator al Logos-ului expresiv și dezmembrul gregarității contingentului. În definitiv, în fiecare în elept de pe prispă unei case (cosmos) răsună zăce un tiran, un monarh (cosmic) absolut: toleranța față de toată și de toate este un exclusivism suveran, o ignorare a tot ceea ce este trivial, banal, neînțeles - și de aceea "de gloată", plebeu.

Tolerantul român este, de fapt, cel mai intolerant dintre monarhii lumii: este metafizicianul prin excelență, filtrînd întreaga fenomenalitate prin Sita Supremă a Ritualului (Garanția Supremă a Divinului, el însuși, Ritualul, fiind Dumnezeu ca în-sumare ocultă de gesturi-cuvinte, Logos-uri mîntuite de expresie individuală). Aristocrația absolută a "fatalistului" român constă în conservarea, de o încredințare infinită, a **libertății infinite de a nu fi liber în nici un gest, în nici o vorbă**. Totul este jertfit supra-individualității. "Înrobirea" față de hieratism (a se vedea icoanele ortodoxe române), față de absolut, este suprema libertate a conservatorului Eminescu, la fel cu conservatorul român anonim, rămas la stelașul său fecundator, cu viața imemorială și fierul stihial înfipt în brazda Mamei Eterne (Geea).

Eminescu nu-și pune problema salvării în sine, ci a colaborării firești (perfecte, deci) dintre Satan și Dumnezeu. Să nu fie impostor oare Ormuzd - aceasta este singura nemulă umire și grijă a lui Eminescu. Pentru a nu greși Dumnezeu, îl exaltă (în **Andrei Mureșanu**) pe Satan: "**O, Satan, geniu...**" Totul trebuie să fie înscris în schema cosmică a Compensăției. **Înecul** (din **Odin și Poetul**) compensează (prin resurrecție divină -Revelația Frumuseții) chinul paroxistic.

Eminescu nu forțază absolut nimic, Eminescu nu are nici o ambiție, Eminescu este nelinițit doar de un singur lucru, același care-l face să fie cuprins de **dor și amor**: că trebuie să sezeze de gesturi suplimentare de voință și curaj, pentru a se menține în calitatea de Om Liturgic (Ritual-Omenire), de Inițiat. Că genialitate-geniu este o nefericire, că virtutea este o nerozie - acestea sunt slăbiri ale forței originare, sunt degenerescențe: Basarabii (domnii Soarelui) și Mușatinii (Domnii Frumosului) să fie apărată de Focul-epe - și totul re-întră în Logos-ul firesc (Divin), în Entelehiile-Lumii-Mythos.

(II-37): "**Crăiasă alegându-te / Îngenunchem rugându-te / Înalță-ne, ne mîntuie / din valul ce ne bântuie; / Fii scut de întărire / și zid de mîntuire... / Noi, ce din mila sfîntului / Umbră facem p mîntului / (...) O, maică prea curată / și pururea fecioară / Marie!**".

Alegînd punctul central al Lumii-Geea-Maria, este și vrea **zid de mîntuire** - moia-Mocă din **Scrisoarea III** ("**iubirea de moie este un zid...**") al transcenderii. Privirea ei să fie focul coborât ca cerc-încercuire a Curenției = neproliferare a formelor în Haos. El se simte **umbră din mila sfîntului**, amprentă cu energie-Spirit: direcția de raportare este sinele Luceafărului al Mărilor, Soarele Negru, Hristosul nearțat, mistic. **Regina peste îngeri** să presteze starea de Revelație (Sîntate a Spiritului),

ap rat de cercul de foc al arhangelilor-îngerii (cercul-Eden): Lumina dulce, clar , a Revela iei eterne, este Edenul, echivalent cu for a Maria -ochiul mistic al Lumii.

Eminescu este ipostaza cea mai înalt i cea mai constant a gratuit ii metafizice a existen ei românului. El este Poetul Românilor. Românul este cel mai constant dintre ortodoc ii, Suveranul Ortodoxiei: românii sunt un popor de Monarhi Mistici (excludem complet din vedere, cum exclude i Eminescu (-Rege-Împ rat-Mag-Cavaler al Graalului-C lugal), gloata ignorant , ca proliferarea nefericit a fenomenalului expresiv, i ne referim doar la Spiritele române ti, la adev ra ii, misticii, arhetipalii rani-revelatori ai Titanului P mânt, stâlpul de foc ai acestui t râm -Moc a, în care Zamolxe, prin rug ciunea sa, f cea (face) s â neasc lumina Akes Samenos -urilor, Gr dinile Vr jite str b tute (nediscriminatoriu stânga [moarte] -dreapta [via]) de Râul Demiurg, râul sfânt Naparis.

*

*

*

Arhetipul iubirii, Fiin a iubirii (cuplul original, adamic), ca Ritual -Fiin are - poate fi înc un argument pentru op iunea lui Eminescu pentru re -legarea spirituale de zona cre tin . Nu exist o singur pic tur de ur (ca sentiment degradant, nu ca sentiment demiurgic) în acel înalt Spirit, ci doar îngrijorare i dezgust (urmate de în te irea prompt a Focului-Spirit) pentru rezultatul degrad rii Logos -ului. Dezgustul este urmat de vehemen a -Foc (a se vedea epe -Focul, din **Scrisoarea III** care rezolv problema mon trilor-prolifer ri), îngrijorarea este urmat de vehemen a -Foc - a se vedea în **Sara pe deal**, unde fumul-vale este urmat de **coas** (a) - t iere a surselor lumi-infla ie de forme-oameni, b) - semicercul de foc alb, atr gând semicercul mistic, pentru Cercul Divin, ref cut în Sfera -Foc - clopot -sfer a focului metalic, toac -sfer a focului vegetal) i de focul sufletului: “**Sufletul meu arde-n iubire ca para**”. i Logos-ul Sacru se reface în Muntele Cosmic, Muntele Mistic: **noapte bogat** (semantica re-trezit spre împlinire).

Avântul, preg tirea pentru Revela ie, nu sunt alimentate de pragmatismul salv rii sufletului (ca la catolici) : Eminescu este Marele Pur, iar c ut rile se înscriu în înalta, suverana metafizic a gratuit ii eforturilor spirituale.

C utând i neg sind, el r mâne la fel de încordat i, totodat senin, ca i cum ar fi l a începutul gândului: tie, dup c utare i neg sire, c abia aceasta este starea gândului: tie, dup c utare i neg sire, c abia aceasta este starea în care sufletul este preg tit s transcend .

Fiirecul lui Eminescu? Fiirecul lui Dumnezeu.

Panteismul i teologia lui Eminescu sunt ale oric rui om tradi ional -român, Om-Natur , Om-Ritual: nuan a lui C lin-Soarele se întrep trunde (transpune) cu/în nunta Fluturului (Zbor solar), feminitatea complementar fiind **viorile**, amintind de finalitatea sacr a Eros-ului - celesta Floare albastr (Femeia este sclav i arhetipal : **ro ie ca m rul**: cerc al soarelui, simbolul erosului pentru împlinire în cosmos-nunt). Zbur torul C lin i Zbur torul-Flutur tind c tre acela i ideal: **Cercul uranic** (ro i albastru, foc i sfin enie orfic a echilibrului). Nunta trece prin vârtejul Craiului cu **barb în noduri** (valuri, smârcuri, degradarea Rovine), s rac -ascet prin nebunie isp ire a trufiei c rnii (v luri în el toare, mo neagul rege Lear) i bogat -cosmic, ca **noapte bogat** . Codrul este labirintul i Craiul este, prin confirmarea nun ii ini iatice, Muntele cosmic: “**Mult bogat ai fost odat , mult r mas -ai tu s rac**” - I-65) - este starea circular : încrederea demiurgic , prindere în v luri, s r cia -ascetism pentru Revela ie - revenire la bog ie-noapte bogat .

Lacrimile sunt ploaie fertilizatoare, prin durere, a st rii hieratice, a cercului paradisiac: (I -64) “**Nu uita c -n lacrimi este taina ochilor alba tri**” (albastrul cercului-Eros împlinit este fecundat i confirmat prin ploaia fertil , ploaia de foc a lacrimilor).

La fel (I-117): “**S sfîn e ti cu mii de lacrimi un instinct atât de van**” - lacrimile sunt ploaie sfânt , de foc, rev rsare de monade spirituale, care transfigureaz zona instinctului în zona demiurgiei spirituale-eros.

Sfin enie, la Eminescu, este în tot i peste toate, atâta timp cât tensiunea spiritual este maxim : “**i nop ile-s de-un farmec sfânt / Ce nu-l mai pot pricepe**” (Logos-ul mistic, de neîn eles,

dar asimilabil prin absorbția în uranic, readuce la Muntele Cosmic al nopții, prin farmecul și pira energiei-amprente; aceasta, pentru că iubirea ei este veșnică, euharistică, hiperionizând-o: **“În veci îl vei iubi i-n veci / Va rămâne departe”** - ceea ce simte în Luceafărul, în legătură cu Ea: **iubirea este crearea departirii, adică a Cercului Infinit al Sacralității.**

*

*

*

4. SAT - CAS , SAT - VATR

(I-62) **“Acum at de pietre sure un voinic cu greu le suie”**.

Eminescu de iriza dizolvă toate firele care încearcă să limiteze avântul demiurgic al Spiritului (care **suie, acum at de pietre sure**). Liniile patrulaterului-salon se dizolvă în cercul codrului:

a) de la sala-patrulater (II-6) **“Zadarnic fete mândre zâmbind cutreier sala”**),

b) prin stihiiile vânt-om (III-6) **“Se uită cum omul copaci în case-ncarcă”** - privirea reușește transparentizarea-fereastră (**“Se uită prin fereastră cum ninge-ncet ... mereu”**),

c) ajungându-se la **cercul-colibă**, cu cercul erectil (**printre stânce încuibate**) spre Munte: **“Din pragu-i se uie la munte”** (Âthman, prin intenția-realizare mitică a privirii),

d) prin **camera bogat** în noapte (I-9) **“E noapte. În camera bogat ...”** se sugerează paradisul pierdut (II-10): **“Ce vrei? Îmi pare-n ochii-îmi că văd o veche vină. / În vorbă amintirea a unei crude munci, / În inimă e-o parte a totului străin - / De-ai fost vreodată tânăr, e foarte mult de-atunci”** - bătrânețea este starea de păcat (sau efectul stării de păcat), este acceptarea degenerării - degenerare; tinerețea este anularea păcatului, prin Eros-Logos (refacerea Logos-ului prin Eros-ul Divin, agapē).

Regretul este după Mythos: **“Să-mi deie-un măr în care închisă e o lume, / Palat frumos la munte, în codri înfundat”** (deci, cvadratura urbană este respinsă clar, prin nostalgia **colibei de paie**, prin care se ajunge la originaritatea codru, cu palate magice, cosmosuri condensate (ni te poiene în nite pe verticala luminii). Cuplul din palatele magice este cel din **Luceafărul** (II-11): **“Să fii un paj din basme și eu să fiu regină!”**

Satul **amușește** în vale, pentru a ceda prioritatea esenței sale, **vatra de jure** (I-61). **Starea de sat** este starea care exclude, la modul absolut, trăsăturile, limitele, formele, acceptând dizolvarea în esență: **vatra-foc și tărâștea** (amintire) sau **valea** (moarte-prag spre **noapte bogată**), în care se dizolvă **cetăuă, bolile, străinele**.

Ora este labirintul-infern (**tavane, ulișe, baricade, fete murdare, ziduri, uși** care au **clame, ivre** care sar, permițând invazia sterilității, a Logos-ului monstruos: **congres de rubedenii, ca mumii egiptene**). Presiunea orașului naște implozia-regresiunea spre originar, scufundarea spre **castel** (care nu înseamnă urbanistic arhitectural, ci solitudinea verticală, Muntele cu Vârf-Âthman).

Satul accept docil, dizolvarea unghiurilor în (semi)cercuri naturale: luna, valuri, coroanede copaci - și explozia spirituală **deal-munte-stea** (Soare-Lună), prin **streine vechi** (I-277).

Satul-vatra conține, deci, centrul-crucea-Hristos. Satul dispare în stihiiile cosmice, satul este în stelele cosmice. Satul este anamneză - (arhitectonic-spiritualizat) : **“Se uită cum omul copaci în case-ncarcă (...) Atunci își se năzare un vis frumos ... își pare că / Revede tinerețea -și cu ochii sufletești (...) ar vrea ca să mai vadă colibele de paie / Prin stânce încuibate (...) Când luna printre nouri, crăiasa cea bălaie, / Se ridică prin codri din fruntea unui deal (...) Să aibă -ar vrea colibă de trestii, mititică, / În ea un pat de scânduri, mușchi verde de covor (...) Ar vrea să scrie ceas (...)** **Unde-nvădă din râuri o via liniștită** (Râul Demiurg), **/ Până să năibă capăt, cum n-are început”**.

Deci, prin satul docil la invazia eternității (-Natură), omul redevine colaboratorul lui Dumnezeu. **Satul este stare de antropogonie și theogonie, simultan și sinergic.**

Muntele se construiește la modul primitiv-stihimic (piramide - jumătate în lume, jumătate în infinit), palatele soarelui au, la ferestre, flori-sfinte ceruri-scrieri, ca și casa rănească (**Memento mori**, I-266-269). Vatra, în palatul Soarelui este **vatra de răsunare a zorilor** (I-265). **Icoanele** sunt imagini de

tranzi ie spiritual spre spa iul divin: sunt tablouri zugr vind miturile dace. Gr dinile Edenului se dezvolt din explozia vizionar a gr dinii spiritualizate a satului românesc: “ *i gr dinei arbori mândri (...) Conjura i -acoperi i cu eder (...) Mi când florile ei albe (...) în sc ri pe flori penden te (...) Spânzur din ramuri nalte vi ele cele de vis (...) i albine roitoare luminoas miere sug* ” (I-126).

Deci, satul este **starea de sat**, adic starea de Eden reg sit (Vatra-Spirit), de mântuire, de reg sire a originilor (nu exist , în fapt, un infern al de zn dejdii la Eminescu - ci infernul face parte din structurile ini ierii prin efort spiritual, nu prin umbre perpetue: finalitatea este, mereu, regresia spre originar). La Eminescu, ini ierea este eroic , zeiasc - spre a anula-dep i, mereu, condi ia banal-uman .

Templul Cosmic e pâng rit prin infiltrarea în **strane** (faguri ai Edenului) a st rii **infernale**, ob inut prin înjosirea Logos-ului (cu **evlavie de vulpi, bâlbâi i, gu a i**, etc.) urma, implacabil, **furor sacer** purificatoare, re-stabilizatoare în centrul sacru: interven ia Cavalerului-C lug r (Âthman), Mircea- epe (Focul-Vatr a neamului).

*

*

*

5. LINI TEA SACRAL . ANOTIMPUL POEZIEI EMINESCIENE

Eminescu nu este un poet al lini tii domestice, ci al lini tirii sacrale. Aparenta **lini tire** eminescian , aparentul interior domestic tihnit, care duce la somnolen - sunt, în realitate, retrageri temporare, din fa a **iernii cosmice**. (Dezvolt m aici, dar ne i delimit m, nuan at [de] sugestiile lui Edgar Papu - **Poezia interiorului domestic**, din vol. **Poezia lui Eminescu**, Junimea, Ia i, 1979). Se produce, uneori în poezia eminescian , o retragere din fa a permanentului vârtej cu dubl func ie: cosmogonic i apocaliptic . Este o retragere în nucleul spiritual **în vatra ve nicei regener ri** arhetipale, aceea a somnului-somnolen în vederea reenergetiz rii, pentru succesivele relu ri ale asaltului spirituale al viziunii, care trimite la vis -visare (I-100): “*Când cu gene ostenite care suflu-n lumânare*” (**genele ostenite** se pleac peste ochii **orbi i**, modul ocult, pentru a preg ti privirea interioar , viziunea - în zona somnului-visare; **lumânare** este nucleul mistic al Focului, ocultat în derizoriul domestic - dar imediat dilatat , consecin a ostenirii **genelor-ochi**, pentru desc tu area privirii interioare - în **vatra cosmic** , eruptiv , a lumii: “*luna vars peste toate voluptoasa ei v paie*”).

La fel, în **Când criv ul cu iarna** (I-224), impactul dintre **iarna din nord** (ofensiva ocult a Hyperboreei: “*Când criv ul cu iarna din nord vine din noapte*”) i Spiritul înc nepreg tit pentru ini ierea final - produce o repliere temporar în repaosul aparent al **zonei vetrei** re-energizante (“*Îmi place-atuncea-n scaun în drept de vatr*”) - urmând desc tu area-viziune (unirea ini iatic cu **noapte bogat** , cu semantica plenar a iernii hyperboreene), revigorat de scurt contrac ie în zona nucleului abisal al **vetrei** Spiritului: “*Iar nu s-ascult pe gânduri, i s m uit de lume, / Cu mintea s -umblu drumul pove tilor ce-aud*” (situare în zona c ii-umblare ini iatic a Mythos-ului-pove ti). i zona arhetipal î i reveleaz , în somn-visare, semantica ei exploziv : “*Somnul m-apuc -n bra e - Dar toate aceste basme în somnu-mi m urmeaz (...) Copilele din basmu (...) i fe i -frumo i cu plete în haine luminoase (...) mândr Ileana Cosânzean* ” etc. - reg sind Frumuse ea Etern lunar , Ea (“*Ea vine i pe sânu-mi dulce ea se las !*”), i reg sindu-se, pe sine, ca Soare (“*În vis m arde soare ...*”) - recucerind, astfel, supremul echilibru orfic Misterul -T cere, surâsul Hieratic: “*frunza este mut - Misterul lin surâde pe lumea cea t cut* ”.

*

*

*

i atunci, la întrebarea: “**Care este anotimpul poeziei eminesciene?**”, r spunsul este: **ANOTIMPUL MISTERULUI ÎN EXPANSIUNE** . Prim var c tre var . Atunci când cade (cosmogonic) ploaia de foc a florilor de tei (c ci exist i ploaia de foc apocaliptic , autumnal : “ca i frunzele de toamn , toate stelele-au pierit”), când se poate trece peste cercurile concentrice ale Styxului-Lac, printre constela iile-nuferi galbeni, c tre Centrul Misterului, atunci când Eros -ul este atât

de expansiv, încât are loc mi carea invers , asupra Sinelui Hieratic - i apar arhetipul-eros, Arhetipul Feminin, apare tendința de răzbatere a lui **Eros** în **Eros agapé** (această stare de tranziție în **Eros** i **Eros agapé**, este numit prin cuvântul **DOR**).

Esoterismul poetic eminescian, însuși, conține și marcarea fazelor de comprimare, de reținere, de dezagregare, în vederea unei noi, circulare reagerii - și, în acest sens, viziunea lui Arald, din **Strigoii** (I-73) este deplin semnificativ : “**El vede toată firea-amestecat-afară - / Ninsoare, fulger, gheață , vânt arzător de vară** ” sunt marcate, arhetipal, semnele stagiilor ciclului complet.

“**Oceanul cel de gheață** ” (I-89) marchează “tergerea” cercurilor concentrice și revenirea în Unicul Centru (deocamdată , cu valențe apocaliptice, dar, tocmai prin moarte, proiectându-se, anamnezic, într-o nouă cosmogonie: “... **ea** (pas re-pereche) **moare, / Visându-se-ntr-o clipă cu anii înapoi**”. Există și expresia voinească de a se păstra într-o permanență a centrului-Moc (Mo neag): “**Voi fi bătrân și singur, vei fi murit de mult!**” - dar formele de viitor, respectiv viitor anterior (structura **vei fi murit** figurează , deja, în versul patru, ca prezumare: “**că tu vei fi murit**”) trădează imposibilitatea înghetării definitive a procesului ciclic .

Așa cum afirmam mai sus, despre poemul **Când crivățul cu iarnă: iarnă** este faza de latență , de comprimare originară a germenilor Focului, revenirea în Hyperboreea, pentru un fel de recapitulare - “reinventariere” și reordonare-revigorare a arhetipurilor, care vor fi descoperite, în faza ulterioară a ciclului. **Iarnă**, din acest punct de vedere, este sinonimul arhetipal al **mării**, în care starea de reordonare și revigorare a energiei arhetipale este marcată prin imaginea **ospăzului** zeilor Valhalei (și Daciei Hyperboreene), din **Odin și Poetul** (I-243).

Iarnă nu este starea de **noapte bogată** , ci starea de vehemență ascunsă , care precede vehemența cosmogonică . Deci, **iarnă** nu marchează misterul **ajuns deja** la faza orfică , expresiv : **iarnă** este starea de pregătire a vehemenței ei-hybris, starea de introvertire totală -implozivă , a evidențelor orfice (“**O sete care-l soare, / Eminescu un adânc asemenea / Uitării celei oarbe**”). Este starea care împresoară , din toate părțile și pregătește descoperirea în viitoarea fază expresiv-orfică , a **nopții bogate**.

Speranța puterii de reluare a ciclului o pregătește imaginea (estompată , dar existentă !) a Lunii, ca motivare esențială a reluării spiralelor ciclice, prin atragerea, perpetuu , în procesualitate, a Soarelui Negru (Soarele Miezului Nopții): “**Departă doar luna cea galbenă - o pată** ” (I-89).

*

*

*

6. NEAM-NAȘIE

Vor fi fiind junimiții francmasoni, dar Eminescu este prea intens **nașionalist**, pentru a se lăsa fascinat (ca mod exclusiv de viziune) de Marele Arhitect.

Eminescu este **nașionalist** într-un sens special: acela de ocultist (esoterist). El dezvoltă o metafizică a Spiritului Neamului, în care **a fi român = a fi inițiat**. **Nasul sub ire, ceafa groasă , ochii bulbucași, bâlbâiala** etc. sunt **deficiențe de inițiere spirituală** - iar nu simple și banale deficiențe fizice. Deficiențele de inițiere exclud de la **starea de român**, demascându-l pe **emasculat** (exclus de la condiția de Om-Demiurg), blestemată și aparținând unei zone spirituale creatoare (Traian -demiurg de Neam), ci zonei de împotrivire față de Fire-adevărat-Dreptate: Răul (“**Voi sunteți urmașii Romei? Ni te răsădăși ni te fămăni ...**”). Neaparținând zonei de inițiere, sunt excluși de la condiția umană (căci om = inițiat) : “**I-e rău în omenirii și vă zic vouă oamenii!**”

Nu e vorba de ovinism, ci de austeritate a inițierii. Nu se poate accepta ființarea -Logos într-o degradare, fără însă intervenții purificatoare, redând funcționalitate **sacralului** (tradiția-Ritm Orfic-Ritual, practicate prin jertfă cristică : craniile transfigurate în comete, în Vârfuri de Munte-Âțman etc.). **Starea de Neam** este prioritară față de Neamul-din-istorie/Poporul. **Nu contează Neamul ca istorie profan , ci ca inițiere spirituală întru Mocă -Moșie - arbore înflorit al Neamului (Neamul este starea de nod energetic ocult, înscris în structura ocultă -soteriologică a omenirii-Ritual).**

Pata putrejunii este cauza segregării, a discriminării - iar nu naționalitatea. Semnul **petei** este, oarecum, predestinat-însemnat într-un plan al naturii, prin care Natura (sfera Ocult) îi exclude pe cei sterili spiritual, neputincioși (pe drumul iniierii spirituale): forme **disp rute** “*în calea de-a da road*”. Există un circuit al iniierii, de la **rob** (supus probelor iniierii) la **împ rat** (stare de iniiație). Deci, încă o dată, Eminescu nu poate fi socotit ovin, căci el condamnă dispariția (de pe calea iniierii), neputința de ființare (pe calea iniierii) - iar nu ființa.

(I-213 - 213): “*În sâmburul de ghind / E un stejar ... a a, poporul meu, în tine e puterea - i, n l area- i i pieirea- i / Eu cred că tot ce este menit de a fi mare / S - i în spreasc trebuie superbă r d cin / Prin viscole turbate, prin ar i i -nghe . / Mai tare e-acea stâncă ce a trecut martir / Prin vijelii mai multe*”.

Pentru Neam, chinul este izbăvitor, având finalitate hristică. Neamul lui Eminescu este Cel Ales. Unicitatea poporului - este firescul naționalism al unui geniu sintetizator: **Stejarul** este prototip de Cruce Universal (pe care se răstignește, în istoria iniiației, Neamul), ghinda este prototipul Edenului comprimător (ocult) de soartă și de spațio-temporalitate iniiațională.

Eminescu rămâne la denumirea primară, de **gint** (“*via a gin ii mele*”), pentru a numi Arhetipul de neatinț al Neamului-Patrie (de nedesprins, aici, Neamul de Patrie, precum Spiritul de Logos, iar Logos-ul de Mythos). Pentru gintă, expresia este Monarhul Ascuns, starea de Hrist-Împ rat al lumilor. Neamul Patrie - o fuziune a omului și Pământului, în Măscă-Moarte: spiritualizare (a Omenirii în Om Cosmic).

Neamul-patrie trebuie să fie **mare** (I-213), nu fericit: “*Voi să te v d, iubito [na ie] nu fericit mare! / Decât o via moartă , un negru vis de jele, / Mai bine stinge, Doamne, via a gin ii mele*” etc. Fericirea este starea nepăntească, dacă e vorba de dobândirea sacralității - sau starea de impotență spirituală, dacă nu s-a ajuns la zona sacrală, el dorește dinamismul chinului veșnic, dorește ciclicitatea Golgotei, pentru o Patrie (na ie-neam) - Hrist. Aceasta este viaa spirituală, Măreția Golgotei. Măreția Golgotei este expresia-Logos, cu finalitatea, nezbătută, spre Spirit-Mythos. Dar nu un chin steril, ci finalizat în triumful cristic; nu **starea Sisif**, ci fixaia-crucificarea cristică, Măntuirea. Fără mântuire - este doar **mare moartă** (“*Decât o soartă aspră din chin în chin s-o poarte, / Mai bine-ating -i fruntea suflarea mării moarte*”), adică Neant, lipsa a) - voinței de amprentare a Spiritului, b) - de regresie a expresiei-Logos spre mântuirea Mythos.

Încă o dată subliniem, acum: nu acced la **starea de neam** (stare complet esoterică) decât aleii, iniiații. Nu gloata, nu oricine se pretinde uman este **neam** - ci doar cel care, prin merit cîine se pretinde uman este **neam** - ci doar cel care, prin merit spiritual, se iniiază și este confirmat întru esența Măscăei: **Măreția** în afara **măreției** - sunt doar morile-canale spre Revelație, deschise sau obturate, în funcție de gradul de iniiație al aspiranților spre Măscăa-Neam. **Măreția** este echivalent cu **noaptea bogată**, adică o concentrare mistică a esențelor, revenite la originea-Spirit. **Măreția** este **starea de spiritualizare desvârșită** a Măscăei, resorbirea totală în sîmna-Mythos.

*

*

*

7. DUMNEZEU ÎN “MODERNITATEA” ARTISTICĂ

Lumea fără Magie este supus **valului** și **furtunii** fenomenalității; în ierari zeii sunt respinși din zona fenomenalității - ei trebuie să rămână esențiali, retrăgându-se în propriul lor mit - sub valurile mării (**Odin și Poetul**). Cel care vine să ia putere de la ei, pentru a înfrunța, prin vis-uisare, fenomenalitatea, reimpunând, starea de Mythos, este doar Poetul-Geniul, zămislișorul de lumi eterne (**weltbildend**, după Heidegger), prin forța Poeziei: (I-284) “*Ele (întrebările) trec pustiul mândru -apoi se coboară -n mare / Încercând a mele gânduri de lungi maluri la nisip*” (spre infinitatea sensurilor și esența arhetipală). Poetul are curajul titanesc-irațional de a reinstaura Logos-ul original, împotriva tuturor monștrilor fenomenalității și împotriva versatilității limitei impersonale a fenomenalității (vânturile-valurile).

Poetul-Orfeu tie despre c derea lumilor, dar tie c orice c dere este preludiul unei n oi transcenderi: Roata are, deci, dubl func ionalitate - distrugând în apocalipsuri ciclice, dar creând ansa de autorecuperare i resurec ie.

Arta este noua form de credin , de religie (I-322 - **Dumnezeu i om**): “*Azi artistul te concepe* [pe Dumnezeu] *ca pe-un rege-n tronul s u, / Dar inima-i de art mâna-i fin n-o urmeaz .../ De a veacului suflare a lui inim e treaz / i în ochiul lui cuminie tu e ti om - nu Dumnezeu. / Azi gândirea se aprinde ca i focul cel de paie - / Ieri ai fost credin a simpl - îns sincer , adânc , / Împ rat fu i Omenirei, crezu-n tine era stânc , / Azi pe pânz te arunc , ori în marmur te taie ”.*

Eminescu avertizeaz clar asupra pericolului, din lumea modern , care const în escamotarea esen ialului i în importan a dispropor ionat (i ruin toare, din punct de vedere spiritual) acordat fenomenalității: artistul modern nu mai face efortul de **a fi** (dând, astfel, fiin real i lumilor create i lumilor create de visul-visare), i se mul ume te cu **a face** (verbalitate care desemantizeaz lumea, o s r ce te de existen a-sacralitate: **pânza i piatra** r mân pânza i piatra netrascense în Idee-sacral - f r ansa, deci, de a se în-dumnezei prin fuziunea dintre ele i Spiritul Viu-demiurgic al Artistului). **A face**, lipsit de **a fi**, creeaz chinul i distrugerea esen ei divine (aparent cel pu în) - care, îns , reverbereaz la nivel cosmic. Se pune, deci, întrebarea dac , în momentul de fa , al artei moderne, nu suntem cumva condamna i la **c derea f r resurec ie** (din moment ce ne **arunc m i ne t iem** dumnezeul-suflet-credin , **a fi** al nostru, singura ans de autorecuperare a Fiin ei).

Eminescu nu concepe, îns , Dispari ia, Neantul - i Roata Sacr . **A arunca** va însemna **a în l a**. **A t ia** va însemna **a unifica** în **comuniune sacr** . **Pânza** va însemna Mreaja-M y , în care **aruncarea** înseamn **str pungerea iluziei**, trecere de dincolo de pânz , în Piatra Munte - unde c derea - este s parea de trepte ini iatice, c tre t ietura suprem - Vârf spre Cer.

Deci, poate tocmai Golgota Credin ei, creat prin ar ta modern , va deveni premiza resurec iei cristice a Artei: **aruncarea** va deveni Revela ia, **t ierea** va deveni cadrul teofagiei, ritual al euharistiei artistice (remitizante) a Omenirii - refacerea, din omenire-fenomenalitate - în **Ritual-Omenire**.

Astfel, arta va putea deveni izb vitoare integral , prin sacrificiul voluntar-hristic (exorcizator i cosmogonic) - a propriei esen e i ca re-sacralizare a Fiin ei-din-lume.

* **

prof. dr. *Adrian Botez*

Not

Trimiterile la versul eminescian s-au f cut c tre edi ia Petru Cre ia (**M. Eminescu - Poezie i proz** , vol. I-II, Cartea Româneasc , Buc., 1978) ca fiind nu cea mai erudit i complet , ci **cea mai opera ional** . Au fost consultate i edi iile Perpessicius i D. Mur ra u.